
Dąbrówno, st. I, gm. loco, woj. warmińsko-mazurskie

Informator Archeologiczny : badania 33, 216-217

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Dalej, na wschód, na przestrzeni około 4 m, teren był bardzo zniszczony współczesnymi wkopami kanalizacyjnymi oraz telekomunikacyjnymi i nie zachowały się żadne ślady pierwotnej zabudowy.

Budynki wspomniane powyżej, głównym swym trzonem wchodziły pod jezdnię ulicy 17 Stycznia. Zabudowa ta, uznawana jest jako zaplecze gospodarcze południowej pierzei Rynku, całkowicie rozebranej przez Niemców w czasie II wojny światowej.

Znaleziono kilkaset fragmentów ceramiki od XV do XIX w. i niewielką ilość zabytków metalowych (gwoździe, okucia).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Ciechanowskich Studiach Muzealnych”.

Badania będą kontynuowane w miarę przedłużenia i budowy planowanego kanału deszczowego.

CIELEŚNICA, gm. Rokitno, woj. lubelskie, AZP 58-88

- zespół folwarczny (XVI - XIX w.)

Badania w formie nadzorów archeologicznych prowadził w okresie lipiec-wrzesień, mgr Edmund Mitrus przy budowie osiedlowej sieci ciepłowniczej.

Na całej długości wykopu natrafiono na warstwę użytkową, w której wystąpił materiał datowany na XVI-XVIII w. Natrafiono również na kilka luźnych fragmentów ceramiki datowanej na epokę brązu.

DĄBRÓWNO, st. I, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- stare miasto północno-zachodniej pierzei rynku (XVIII-XX w.)

Sondażowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 8 do 19 kwietnia, przez mgr Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM). Finansowane przez Urząd Gminy w Dąbrównie. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię ca 110 m².

Badań nie prowadzono do calca, a jedynie do głębokości ca 1 m, zgodnie z zezwoleniem WKZ w Olsztynie. W tym celu założono wykop o wymiarach 2 x 41 m, który w trakcie prowadzenia prac rozszerzono w kierunku południowo-wschodnim o 13 m. W wyniku przeprowadzonych badań odsłonięto partie przyziemia zabudowy zniszczonej w 1945 roku na odcinku 41 m. Uchwycono także skraj południowo-wschodni zabudowy przyrynkowej, tj. pierzei północno-zachodniej. Podkreślić należy, iż odsłonięte podziały architektoniczne odzwierciedlają układ funkcjonujący do 1945 roku, a więc do momentu zniszczenia miasta przez armię radziecką, który nie jest zgodny z pierwotnym rozplanowaniem starego miasta, funkcjonującym od czasów późnośredniowiecznych. Układ pierwotny został zakłócony najprawdopodobniej w początkach lub w połowie XIX wieku, co zostało potwierdzone podczas badań prowadzonych w 1998 roku w pierzei południowo wschodniej rynku (wykop 31). Jedynie skraj południowo zachodni (wzdłuż ulicy Kościelnej) i południowo wschodni (pierzeja północno zachodnia rynku) pokrywają się z pierwotną (średniowieczną) parcelacją miasta. Po wstępnej analizie zadokumentowanego układu architektonicznego w porównaniu ze źródłami archiwalnymi można stwierdzić, iż na badanym odcinku znajdowały się (do 1945 roku) cztery duże kamienice, które dodatkowo uległy wtórnym podziałom, tworząc sześciosegmentowy układ zabudowy. Niestety nie udało się określić ile osi znajdowało się w poszczególnych budynkach, zwłaszcza w kamienicy w narożniku rynku przy ulicy Kościelnej. I tak od strony tej ulicy znajdowała się kamienica o szerokości 7,8 m (licząc do osi fundamentu). Był to jedyny segment, który w miejscu prowadzenia badań nie był podpiwniczony. Być może, iż budynek ten był podpiwniczony w części północno-zachodniej, czyli u zbiegu ulic Kościelnej i Parafialnej. Jak wynika z planu pochodzącego z 1881 roku był to najdłuższy (ca 33 m) budynek w północno zachodniej pierzei rynku starego miasta. Pozostała zabudowa murowana była o ponad połowę krótsza i osiągała zaledwie ca 15 m. Kolejny segment miał ca 6,6 m

szerokości i był w całości podpiwniczony i przesklepiony kolebkowo w układzie północny zachód - południowy wschód. Była to kamienica trójosiowa, prawdopodobnie dwukondygnacyjna, z niewysokim użytkowym poddaszem (strych). Następny segment miał 8,2 metra szerokości. Znajdowały się tu dwa równoległe względem siebie pomieszczenia piwniczne przedzielone ścianą działową wykonaną z cegieł nowożytnych. Na uwagę zasługuje fakt, iż podziału dokonano niesymetrycznie. Część północno zachodnia miała zaledwie 2 metry szerokości, południowo wschodnia zaś 4,7 m. W tym przypadku mamy do czynienia z budynkiem prawdopodobnie pięcioosiowym, symetrycznym, na co wskazuje analiza zdjęcia lotniczego z lat trzydziestych XX wieku. Analogiczna sytuacja została stwierdzona między 22,6 a 29,4 metrem wykopu. Segment ten, choć węższy o 1,4 m, również był podpiwniczony i przedzielony ścianą z cegieł nowożytnych. W tym przypadku podziału dokonano symetrycznie dzieląc pomieszczenia na dwie równe części. Ostatni z zadokumentowanych segmentów miał 8,40 m szerokości. Został on także przedzielony ścianą działową, ale w tym przypadku zbudowaną z kamieni łączonych na zaprawę wapienną. Dzieliła ona budynek na dwie niesymetryczne części o szerokości ca 2 m (między 30 a 32 m) i 4,8 m (między 32,60 a 37,40 m). Skraj północno wschodni wykopu (między 38,10 a 41,30 m), to tylko fragment kolejnego budynku. Analiza źródeł ikonograficznych pozwala na stwierdzenie, iż mamy tu do czynienia z częścią murowanej kamienicy secesyjnej, dwukondygnacyjnej, pięcioosiowej, bez użytkowego poddasza. Mógł tu się znajdować jedynie ciemny, niewysoki strych. Budynek ten został wzniesiony prawdopodobnie w końcu XIX wieku. Był on - podobnie jak pozostała zabudowa - usytuowany kalenicowo względem rynku. Elewacja frontowa była symetryczna, pięcioosiowa. Dach dwuspadowy kryty dachówką. Wszystkie budynki wzniesiono na podmurówce kamiennej łączonej na zaprawę wapienną. Okna były dwu- i trójskrzydłowe, drewniane, cztero- i sześciodzielne. W trakcie badań nie udało się pozyskać materiału zabytkowego starszego niż XIX-XX-to wieczy, a i to tylko w bardzo ograniczonym zakresie (pojedyncze fragmenty ceramiki, kafli i płytek ceramicznych).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Archiwum WKZ w Olsztynie

Badania będą kontynuowane.

Elbląg, Stare Miasto, st. 32, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie – patrz: późne średniowiecze

GDAŃSK, st. 39 gm. *loco*, woj. pomorskie

Badania ratownicze, prowadzone przez mgr Elżbietę Kołosowską, przy ul. Heweliusza. Finansował Hotel Orbis-„Heweliusz”. Nadzór w związku z ziemnymi pracami remontowymi. Wykonano sondaż o powierzchni 1,5 ara, rejestrując relikty nawarstwień z XVI-XVIII w. z nielicznym materiałem zabytkowym.

GDAŃSK, st. 106, ul. Służebna, gm. *loco*, woj. pomorskie, A2P 12-44/223

- zabudowa z okresu późnego średniowiecza i okresu nowożytnego

Badania prowadziła mgr Monika Kasprzak (autorka tekstu, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku). Prace finansował GEPEC. Badania trwały od 10 listopada 1999 roku do 10 lutego 2000 roku

Badania przy ulicy Służebnej przeprowadzone zostały w związku z przełożeniem na odcinku około 90 m rury ciepłowniczej do nowego kanału szerokości 2 m, który był obiektem obserwacji archeologicznej.

Głównym celem badań było odnalezienie pozostałości późnośredniowiecznych konstrukcji obronnych oraz ustalenie stratygrafii stanowiska określającej historyczny rozwój zabudowy na tym obszarze.

W efekcie prowadzonych nadzorów zarejestrowano cztery fazy zabudowy tego terenu.